

EURA OSMANMÄKI

Rautakautisen ruumiskalmisto-
alueen koekaivaus v. 1985

K. Katiskoski

SISÄLLYSLUETTELO

	sivu
JOHDANTO	1
KAIVAUSPAIKAN ESITTELY - ARKISTOTIEDOT	2
KAUVAUSALUEEN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA	3
KAIVAUSTEKNIikka	3
MAALAJIT	4
TUTKIMUSTULOKSET	5
YHTEENVETO	15
LUETTELO KARTOISTA	17
LUETTELO NEGATIIVEISTA	18
LUETTELO DIAPOSITIIVEISTA	20
KOPIO PERUSKARTASTA 1134 08 EURA	22
YLEISKARTTA 1:500	23
VAAITUSKARTTA 1:200	24
TASO- JA PROFIILIKARTAT (ALUE A) 1:50 ja 1:10	25-31
TASO- JA PROFIILIKARTAT (ALUE B) 1:50 ja 1:10	32-36
KUVATAULUT	37-43

JOHDANTO

Euran kunnan rakennuskaavan muutoshankkeen koskettua Kirkonkylässä, Käräjämäen pohjoispuolella sijaitsevaa Ormanmäen muinaisjäännösalueetta, esitti Euran kunnanhallitus museovirastolle arkeologisten tutkimusten suorittamista alueella. Kunta suunnittelee paikalle uutta kunta- ja liikekeskusta. Allekirjoittanut sai museoviraston esihistorian toimistolta määräyksen suorittaa koekaivaus alueella. Kenttätyöt tehtiin 16.7.- 12.8. välisenä aikana. Euran kunnan rahoittaman tutkimustyön kokonaiskustannukset jälkitöineen olivat n. 85 000 markkaa. Koekaivauksessa keskityttiin aiemmin tutkitun ja tuhotun Osmanmäen hiekkakuopan itä- ja pohjoispuolisen peltoalueen reunaosaan, joka keväällä jätettiin viljelemättä.

Piirtäjänä toimi HuK Pekka Hahle ja tutkimusavustaja oli fil. yo. Maarit Elo. Kaivausapulaisina työskenteli 9 euralaista koululaista ja opiskelijaa. Museossa löytöjen konservointityötä suoritti lisäksi fil. yo. Kristiina Heinonen.

Helsingissä 16.1.1985

Kaarlo Katiskoski

EURA OSMANMÄKI

Rautakautisen ruumiskalmistoalueen koekaivaus v. 1985

Kylä: Kirkonkylä

Maanomistaja: Euran kunta, RNro 2:46, 2:47

Peruskartta 1134 08 EURA

Kaivausalueen koordinaatit: x = 6780 58

y = 561 52

z = 35

Kaivausalueelta tulleet löydöt: KM 22926:1-113 (Diar. 21.10.1985)

Osmanmäen alueelta aikaisemmin tulleet löydöt: KM 1907:15-19,

1913:1-15, 2001 b:1-4, 2727 ?, 2700:1-68, 2995:23-33, 3306:
1-8, 3574:441, 4160:29-49, 4358:1-6, 4386:1-3 ?, 4-11, 4448:
3-5, 4633:1-183, 5334:2-3, 5354:1-42, 5915:1-12, 6057:1-4,
6127:1-49, 8558:1-2, 8721:1-111, 8811:93-100, 9001 (Hämeen
museo 1243:8, 1-14 ?), 11227:1-3, Hämeen museo HM 1283:57,
57 a ?, Rauman museo 1597:56

Osmanmäen - Käräjämäen alueelta: KM 11489:1-4, 16949:1-113, 17250:
1-365

Aikaisemmat tutkimukset alueella: J.R. Aspelin 1879 (tark.), Th.

Schvindt 1890, M. Kauppinen 1901, Hj. Appelgren 1902 (1904),
1905, A. Hackman 1909, J. Ailio 1912;

Osmanmäen-Käräjämäen alueella: C.F. Meinander 1945, P.-L. Lehtosalo
1965-66

Sivut ovat kuvatauluja, joissa on kuvat negatiiveista 62491, -493,
495-503, -505-507, -510-511, -513-515, -517, -519, -521-525,
-527

Diapositiivit n:ot 9734-9762

Luettelo kartoista, negatiiveista sekä diapositiiveista on kerto-
muksen lopussa s. 17-21.

KAIVAUSALUEEN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Osmanmäen myöhäisrautakautinen ruumiskalmisto sijaitsee Euran Kirkonkylässä, n. 600 m kaakkoon Euran kirkolta ja n. 200 m Eurajoen itäpuolella (kartta s. 22). Osmanmäki on kaakko-luode-suuntaista Euran kunnan läpi kulkevaa harjujaksoa, jolta tunnetaan useita kivistä asuin- ja löytöpaikkoja sekä rautakautisia kalmistoja, mm. Pappilanmäki sekä Osmanmäen eteläpuolinen Käräjämäki. Killinen mainitsee jo v. 1880 Osmanmäen suurimmaksi osaksi tuhoutuneen hiekanotossa (Killinen 1880, Kiinteitä muinaisjäännöksiä Ulvilan kihlakunnassa).

V. 1985 tutkimusalue sijaitsee hiekkakuopan koillisreunassa sekä siihen rajoittuvan peltoalueen lounaisosassa. Osmanmäen aiemmat kaivausalueet sijoittuvat hiekkakuopan kohdalle, jossa nykyään on viljankuivaamorakennus. 1800-luvun lopun ja tämän vuosisadan aiempien kaivausalueiden ja runsaan kolmenkymmenen haudan sijainti on vanhoilta kaivauskartoilta pyritty mahdollisuuksien mukaan merkitsemään v. 1985 kaivauksen yleiskartalle (kartta s. 23). Maasto on tutkimusalueella loivasti kohti pohjoista ja koillista laskeva (korkeus n. 35 m mpy.). Hiekkakuopan pohja on n. 2-4 m pellon reunaa alempana (k. 2, 2-4, 18).

KAIVAUSTEKNIikka

Kaivaustyö aloitettiin kuorimalla koneellisesti peltoalueen reunan pintamulta- ja savikerrosta yleensä n. 10-20 cm syvyydeltä (k.1, diaposit. 9734). Pintamaan poiston jälkeen paalutettiin peltoalueen reunan suuntainen peruslinja 100 (linja kaakko-luode-suuntainen maakivestä 100/202 = paalun kohta = kp 1 - liikekeskuksen lounaisnurkan suunta) sekä tähän sidottu koordinaattisto. Alueelle avattiin tasokaivauksena tutkitut laajemmat kaivausalueet A ja B sekä 2-metrin levyisiä ja 2 x 2 m koekuoppia yhteensä 264 m² n. 130 x 20 m alueella (kartta s. 23). Kai-

vaustyö suoritettiin lapioilla ja lastoilla, tarkkuutta vaativissa haudoissa hienokaivausvälineillä (harjoilla, puulastoilla) (k. 5, 9, diaposit. 9737, 9750). Tason paksuus oli 10 cm, tarpeen vaatiessa ohuempi.

Kiintopisteinä käytettiin alueen eteläosassa mainittua maakiveä (paalun kohta 100/202 = kp 1 = 35,69 m mpy, koneen lukema 088) sekä rajakiveä 2 pohjoisempana (= kp 2 = 35,64 m mpy, koneen lukema 041), jotka sidottiin Euran kunnan kiintopisteeseen 14 (36, 083 m mpy.) läheisen terveystalouden huoltorakennuksen pohjoissivulla.

Kaivauskartat (tasokartat ja profiilikartat) piirrettiin mittakaavaan 1:10 tai 1:50, vaaituskartta 1:200 (kartat s. 24-36). Yleiskartta laadittiin osin Euran kirkonkylän kantakartalta täydentäen 1:500 ja siihen merkittiin mahdollisuuksien mukaan aiemmat kaivausalueet. Kaivauksen päätyttyä alueet peitettiin. Kaivausalueen reunoihin jätettiin paalut 100/200, 100/232 ja 96/244 sekä maakivi 100/202 (=kp 1) (kartta s. 23).

MAALAJIT

Peltomaan pintakerroksen poistamisen jälkeen erottui kaivausalueen eteläosan (A) profiilissa vielä 10-25 cm paksuinen pelto-savikerros, minkä alla oli puhdas karkea hiekka, jossa oli syvälelle (n. 20-40 cm) ulottuvia saven- ja hiekkansekaisia kapeita 1 linjoja, ojanpohjia (kartta s. 31). Pohjoisempana kaivausalueella A savikerroksen paksuus oli yleensä 2-3 cm (kartta s. 30). Saven alla oli puhdas, kerrostunut hiekka, jossa (likamaaläikkinä) erottui lounais-koillisuuntaisia hautakuvioita tai mahdollisia hautoja (haudat I-VII). Ruudun 100/230 pohjoispuolella kohti itäluodetta ulottui n. metrin levyinen ruostehiekkalinja, jonka koillispuolella savimaa (ja savensekainen hiekka) syveni jyrkästi. Ruostehiekkalinjan kaakkoispuolella maaperä sen sijaan oli hiekkaa (kartta s. 25). Hiekkakuopan maaleikkauksessa kaivausalueen lounaisreunassa oli resentejä maakerroksia (tuoretta

likamaata, multaa) välillä $y = 214-230$, ja pinnassa paikoitellen myös turvetta. Koeruudun 96/239 pohjoispuolella, myös kaivausalueella B, maaperä oli savea tai hiekansekaista savea, joka oli tiivistä ja vaikeasti kaivettavaa. Kaivausalueella B haudat tai mahdolliset haudat (VIII-X) olivat savimaassa tai savensekaisessa hiekassa.

TUTKIMUSTULOKSET

Ruumishaudat

Kaivausalueen A pohjoisosassa havaittiin vanhan hiekkakuopan luiskassa tai leikkauksessa ohuen turve-, multa- tai savikerroksen alta (n. 10-20 cm nykyisen maanpinnan alta) hiekkamaassa likamaaläikkiä, jotka osoittautuivat ruumishaudoiksi, tai mahdollisiksi haudoiksi (haudat I-VII, k. 3, 9-10, diaposit. 9736, 9740, 9748, 9750).

Hautojen suunta oli lähinnä lounaasta koilliseen, mutta hautakuvioiden koko vaihteli ja monen lounaispää oli osittain aiemmin hiekanoton yhteydessä tuhottu (läh. haudat I-II, IV-V). Haudoissa ei ollut kiveystä, jollainen oli Ailion v. 1912 tutkimissa Osmanmäen haudoissa löytökerroksen yläpuolella. Koska hautojen todettu syvyys oli vähäinen (n. 10-30 cm), on hautoja mahdollisesti kattanut kiveys aiemmin tuhoutunut.

Kaivausalueen B haudassa IX oli muutamia suurempia kiviä mutta ainoastaan mahdollisessa haudassa X oli varsinaista tiivistä kiveystä (k. 19-23), diaposit. 9756-58, 9761-62).

Hauta I (Ruudut 98/220-222)

Lounais-koillissuuntainen hauta I sijaitsi kaivausalueen A pohjoisosan reunan leikkauksessa siten, että ainoastaan haudan koillispuoli oli säilynyt (arviolta n. puolet haudasta). Hautakuvio havaittiin n. 10-20 cm pinnan alapuolella (kartta s. 25, k. 3, diaposit. 9736). Kaakkoissivun säilyneen osan pituus oli n. 160 cm, luoteista pitkää sivua oli jäljellä n. 90 cm. Leveydeksi mitattiin n. 120-130 cm, joten kyseessä lienee ollut kaksoishaudaus, vaikkei vainajista ollut mitään jälkiä havaittavissa (k. 4). Haudan todettu syvyys oli runsas 20 cm.

Haudan löytötasossa oli kaakkois- ja luoteisreunalla hiiltyneitä puunjäännöksiä, ilmeisesti arkkukonstruktion jäänteitä, sekä paloja kahdesta saviastiasta, joista toinen lienee kokonaisuena paikalleen hajonnut. Lisäksi löydettiin kerroksittain ristikkäisiä tuohenjäänteitä sekä vähäisiä orgaanisia jäänteitä ja aivan maatonut massaa, mahdollisesti tekstiilin jäännöksiä (kartta s. 26, k. 5-6, diaposit. 9737-38). Vainajan tai vainajien asemasta ei voitu tehdä minkäänlaisia havaintoja. Tuhotun lounaispään mukana on mahdollisesti hävinnyt myös hautaesineistöä.

Löydöt (KM 22926:1-8)

Saviastianpaloja kahdesta astiasta, toinen kokonaan t. lähes kokonaan säilynyt ja nuorakoristeinen (1-3)

Tuohenjäännöksiä (:4)

Tekstiilin- ym. orgaanisia jäännöksiä (5-6)

Hiiltyneitä puunjäännöksiä (7, 7a)

Hiiltyneitä kasvin siemeniä (:8)

Hauta II (ruutu 98/224)

Todennäköinen hauta II sijaitsi n. metrin edellisen pohjoispuolella. Myös sen lounaispuoli vaikutti osittain tuhoutuneelta (kartta s. 25, k. 3, diaposit. 9736). Hautakuvion koko oli vain n. 140-160 x 50-60 cm.

Hauta todettiin n. 15-20 cm pinnasta. Syvyyttä oli vain n. 10 cm. Ainoa löytö oli vähäinen huonokuntoinen pronssispiraalin katkelma. Haudan keskellä oli lisäksi resentti pystyn puupaalun jäännös.

Löytö (KM 22926:9)

Pieni pronssispiraalin katkelma

Hauta III (ruutu 98/226)

Todennäköisen haudan III kapea (n. 40 cm), hieman kaarevareunainen kuvio oli n. 1,5 m edellisen luoteispuolella ja varsinkin koillispäässään epäselvä (kartta s. 25, k. 7). Hautakuvion arvioitu pituus oli n. 120 cm, vaikka likamaata oli vielä tämän lounais- ja koillispuolellakin. Kokonsa perusteella kyseessä lienee lapsenhauta. Ainoa löytö oli viikinkiajan pyöreä pronssiriipus (diaposit. 9739). Haudan todettu syvyys oli n. 10 cm.

Löytö (KM 22926:10)

Pyöreä puhkonainen nauhakuviainen pronssiriipus (vert. Kivikoski 1973, Abb. 777).

Hauta IV (ruutu 96-98/226-228)

Neljäs hauta sijaitsi kaivausalueen reunassa siten, että sen lounaispää ulottui hiekkakuopan liuskaan (kartta s. 25, 28, k. 10, diaposit. 9740). Säilyneen hautakuvion pituus oli n. 190 cm ja leveydeksi mitattiin 60-85 cm. Hauta todettiin melkein välittömästi maanpinnan (ei alkuperäisen) alta. Syvyydeksi mitattiin suurimmillaan n. 25 cm. Haudassa IV oli tutkituista parhaiten säilyneitä löytökokonaisuuksia (kartta s. 27). Lounaispuoliskossa oli esiliinan pronssispiraalikoristeisia reunuksia (tähdyköitä ja putkia), joista suurin oli pituudeltaan n. 180 mm ja levydeltään n. 50 mm (k. 12, diaposit. 9742-45). Niiden yhteydessä oli säilynyt tekstiilinjäännöksiä, jotka kauempana spiraaleista olivat kuitenkin aivan maatuneet mustaksi massaksi. Eräin kohdin oli säilynyt jäännöksiä haudan poikittaissuuntai-

sesta, vainajaa peittäneestä tuohikerroksesta. Haudan keskellä oli lisäksi vähäisiä pitkittäisiä puunjäännöksiä, todennäköisesti arkun kannesta.

Arkun luoteista pitkää sivua vasten pystyyn terä alaspäin oli asetettu sirppi, joka oli katkennut. Lappeellaan olleessa ruoto-puolessa oli jäljellä kahvassa ollutta poikittaista punosta (k. 12, diaposit. 9741-45). Myös mahdollisia oikean jalan luu-jäänteitä oli säilynyt esiliinan spiraalireunuksen ja sirpin välissä. Muita löytöjä olivat luoteisen pitkä sivun spiraalikier-teinen pronssisormus (ilm. oikean käden) sekä melkein samanlai-nen haudan koillisosassa ollut, todennäköisesti rinnalla olleen vasemman käden sormus. Molemmissa oli vähäisiä sormiluun jäännök-siä jäljellä.

Sormusten ja esiliinan reunuksen sijainnista päätellen oli vaina-ja asetettu hautaan pää kohti koillista. Pään vieressä sijaitsi melkein kokonainen, paikalleen hajonnut (rikottu ?) suurikokoi-nen saviastia (k. 13, diaposit. 9746).

Löydöt (KM 22926:11-35b)

Rautainen katkennut sirppi (:12)

Löytökimppuja, joissa pronssispiraalitähdykkeitä ja -putkia tekstiilinjäännöksineen (esiliinasta), tuohen, arkun ja luun jäännöksiä (:11, :13)

Pronssispiraaleja (putkia ja tähdykkeiksi koottuja) ja tekstiilin-jäännöksiä (:16-32)

Kaksi pronssisormusta kierteisestä pronssivartaasta sekä katkel-ma toisesta ja näiden yhteydessä säilyneitä sormiluunjäännöksiä (:14-15, :33)

Nuorakoristeinen, melkein kokonainen (museossa koottu) suuriko-koinen saviastia sekä siihen kuuluvia paloja (:34)

Palanut luunpala (:35)

Hilittä (:35a ja b)

Mahdollinen hauta V (ruutu 96-98/228)

Löydötön mahdollinen hauta V sijaitsi haudan IV tapaan osit-tain luiskassa, vajaa metri tämän luoteispuolella, saman suuntai-

senä (kartta s. 25, k. 10, diaposit. 9740). Likamaakuvion leveydeksi mitattiin n. 50-60 cm. Pituus oli tuhoutuneen lounaispään vuoksi pelkästään arvioitavissa 170-220 cm välille. Syvyyttä oli 15-18 cm ja aivan pohjatasossa se oli enää n. 120 x 40 cm kokoinen (k. 8, diaposit. 9747).

Hauta VI (ruudut 96-100/230)

Edellisiä hieman enemmän suunnassa pohjoiskoillinen-etelälounainen oli hauta VI, joka havaittiin n. 15-20 cm maanpinnan alta (koillisosasta oli lisäksi poistettu n. 10 cm peltosaven) kartta s. 25, k. 14, diaposit. 9748). Haudan koko oli n. 260 x 95-110 cm; syvyydeksi mitattiin n. 15-20 cm.

Kaakkoisen pitkän sivun muodosti täysin hiiltynyt, n. 17-30 cm leveä, yhdestä puusta tehty arkkukonstruktion jäännös, jossa syyt kulkivat haudan pituussuuntaan. Tähän liittyi lounaispäässä samantapainen, hieman kolmiomainen päätyrakenne, jossa hiiltyneet puunsyyt olivat enimmäkseen haudan poikkisuuntaiset (kartta s. 29, k. 16-17, diaposit. 9751-52). Lisäksi lounaispuolen keskellä oli hiilenmuruja.

Haudan lounaispuoliskossa oli ehjä (reunat tosin rapautuneet) saviastia, jonka vierestä löytyneen rautapiikin (naulan) terassi oli pitkittäisiä puunsyitä (diaposit. 9749). Lounaisosassa oli lisäksi vähäinen katkelma ihmisen kulmahampaan kiillettä, minkä perusteella lienee vainaja haudattu pää kohti lounasta. Jalkopäässä (koillispäässä) oli toinen, hajonnut, huonosti poltettu ja säilynyt saviastia sekä pieni huonokuntoinen pronssivartaan katkelma. Haudan alitse kulki edellä mainittu itäkaakko-länsiluodesuuntainen kova ruostehiekkalinja, joka toimi hiekka- ja savimaan välisenä rajana.

Löydöt (KM 22926:36-41 b)

Pienen pronssivartaan katkelma (:36)

Kokonaisena talteen saatu koristelematon saviastia (:37)

Saviastianpaloja paikalleen hajonneesta astiasta (:38)
 Rautapiikki t. -naula, jossa pitkittäisiä puunsiyitä (:39)
 Ihmisen poskihampaan kiillettä (:40)
 Hiiltyneitä puukonstruktion jäännöksiä haudan reunoilta (:41, 41a)
 sekä keskeltä hautaa (:41 b)

Hauta VII (ruudut 96-98/232-234)

Lähes täysin tuhoutunut oli ruostehiekkalinjan päällä sijainnut mahdollinen hauta VII, josta merkkinä olivat lähinnä muutamat pronssispiraalin ja tekstiilinjäännökset. Maakerroksen paksuus pinnasta koskemattomaan ruostehiekkään oli 20-30 cm. Pisimmän, n. pohjoiskoillis-etelälounassuuntaisen spiraaliputken yhteydessä oli säilynyt sitä kattanutta poikittaista tuohikerrosta sekä ilmeisesti luunjäännettä (kellertävää, hyvin maatunutta) diaposit. 9753). Mahdollisesti putki osoitti haudan suuntaa. Löytöjen kaakkoispuolella havaittiin kaivauksen alkuvaiheessa epämääräinen savensekainen likamaaläikkä (kartta s. 25, k. 9, diaposit. 9748), joka tuskin oli löytöihin liittyvä hautakuvio.

Löydöt (KM 22926:42-48)

Pronssispiraalin- ja tekstiilinjäännöksiä sekä luunjäännöstä ja näitä kattanutta tuohikerrosta (:42)
 Pronssispiraalin katkelmia ja tekstiilinjäännöksiä (:43-45)
 Tekstiilinjäännöksiä 2 pientä palaa (villakangasta) (:46)
 Saviastianpala (:47)
 Hiilenpaloja n. 1 g (:48)

Hauta VIII (ruudut 94-96/248)

Kaivausalueen B savimaassa, n. 15 m haudasta VII luoteeseen, erotettiin 10-20 cm syvyydessä epämääräinen, lounaiskoillissuuntainen, ympäristöstään heikosti erottuva likainen saviläikkä, joka osoittautui hautakuvioksi (kartta s. 32, diaposit. 9754). Kuvion syvyydeksi mitattiin n. 20 cm. Syvemmälle kaivettaessa erottui ilmeisesti maatuneen arkunpohjan jättämä tumma kuvio sekä muita epämääräisempiä likamaaläikkiä (kartta s. 33, k. 18, diaposit. 9755). Hautaa oli savisuuden vuoksi hyvin hankala kaivaa.

Löydöt koostuivat valtaosaltaan eri puolilta hautaa löytyneistä pronssispiraalinpätäkistä ja -spiraalikoristeista (joiden yhteydessä säilynyt vähäisiä tekstiilinjäänteitä) sekä pienistä saviastianpaloista. Haudan koillisosasta löydettiin sinisen lasihelmen katkelma, huonokuntoinen helallinen pronssinen kulkusriipus sekä ristinmuotoinen pronssihela. Löytöjen sijainnin sekä likamaaläikkien perusteella haudan koko oli arviolta n. 210 x 100 cm.

Löydöt (KM 22926:49-86)

Sinisen lasihelmen katkelma (:49)

Pronssinen kulkusriipus heloineen (:50)

Ristinmuotoinen pronssihela, nahan sekä tuohenjäänteitä (:51)

Pronssispiraalikoristeita, joiden yhteydessä tekstiilinjäännöksiä (:52-60)

Pronssispiraalien katkelmia ja tekstiilinjäännöksiä (:61-74)

Pronssilevyn ja -niitin kappaleita (:76)

Pahoin ruostunut rautaesineen katkelma (puukon tupen kenkään ? (:75)

Rautanaula, jossa vinottaisia puunsiiden jäännöksiä (:77)

Viivakoristeinen saviastian reunapala (:78) sekä toinen koristelematon (:85)

Pieniä saviastianpaloja (:79-84, 86)

Hauta IX (ruudut 92-94/248-250)

Kaivausruudussa 94/250 havaittiin savessa likamaaläikkiä, joista osan todettiin kuuluvan ruumishautaan (IX) (kartta s. 32, k. 19, diaposit. 9756). Hauta oli lounais-koillissuuntainen ja n. 70 cm edellisen luoteispuolella. Siinä oli muutamia suuria kiviä, muttei varsinaista kiveystä. Hauta ulottui lounaassa kaivausprofiiliin, minkä vuoksi kaivausaluetta jouduttiin laajentamaan kartat s. 34, 36, k. 19). Syvyys oli suurimmillaan 30-35 cm. Koon määrittäminen oli vaikeaa kuvion epämääräisyyden vuoksi. Ylempänä se oli n. 250 x 90 cm, kuopalle kaivetussa pohjan varsinaisessa löytötasossa enää n. 160 x 50-60 cm (kartat s. 34-35, k. 20-21 diaposit. 9757-58).

Valtaosa löytömateriaalista sijaitsi haudan pohjatasossa. Lounaispäässä oli pahoin ruostuneita rautaesineitä; veitsi kahvanjäännöksineen, mahdolliset keritsimet sekä muita esineiden katkelmia (diaposti. 9760) ja runsaasti hiilenpaloja. Luoteisella pitkällä sivulla oli kahden kiven välissä uurrettu katkennut hioin sekä enemmän koillisosassa ison kiven vieressä lähes kokonainen (n. 4/5 säilynyt) paikalleen hajonnut (rikottu ?) saviastia (diaposit. 9759). Muu löytöaineisto käsitti yksittäisiä saviastianpaloja, kaksi piin palaa sekä ennen haudan toteamista sen kohdalta löydetty, todennäköisesti moderni naula sekä lasinpala. Löytömateriaalin perusteella kysymyksessä lienee naisen hauta.

Löydöt (KM 22926:87-102 b)

Rautaveitsi kahvanjäännöksineen, mahdollisesti tuohta (:87)

Rautaesineen jäännökset (keritsimet ?) (:88)

Rautaesineiden katkelmia, pahoin ruostuneita (:89-91)

Rautanaula, resentti (:92)

Hioinkiven katkelma, yhdellä sivulla kolme uurrosta (:93)

Melkein kokonainen saviastia (n. 4/5 jäljellä, museossa koottu) (:94)

Saviastianpaloja (:95-98)

Piinpaloja 2 kpl (:99-100)

Pala sinistä lasia, resentti ? (:101)

Puuhiilen kappaleita (:102 a-b)

Mahdollinen hauta X (ruudut 92-94/250-252)

Ruutujen 94/252-254 lounaisprofiilissa paalun kohdan läheisyydessä havaittiin kiveystä kolmessa kerroksessa (k. 19, diaposit. 9756). Kiveys oli suurimmillaan ensimmäisessä tasossa, n. 140 x 90 cm pienentyen kolmannessa tasossa n. 70 x 50 cm kokoiseksi (kartat s. 34,36, k. 22-23, diaposit. 9761-62). Kolmannesta tasosta alaspäin jatkuu selvästi erottuva pyöreähkö likamaakuoppa. Syvyys kiveyksen pinnasta oli n. 55 cm.

Löytöinä saatiin ensimmäisestä tasosta kaksi erillään ollutta, toisiinsa liittyvää viivakoristeista saviastianpalaa, sekä kolmannesta pieni kuonanpala ja pienikokoinen pronssinen särmänuppi-

nen hevosenkenkäsolkki, jonka soljen yhteydessä oli lisäksi säilynyt tuohenjäännöksiä (diaposit. 9762). Kiveyksen toisessa tasossa oli lisäksi sementtisekoitteen kappale, joten kiveys ei ollut koskematon. Siinä oli lisäksi vähäisiä hiiltyneitä puunjäännöksiä.

Muinaisjäännöksen funktio ei kaivauksessa yksiselitteisesti selvinnyt. Normaalina ruumishautauksena sitä tuskin kuitenkaan voi pitää varsinaisen hautakuvion puuttumisen sekä löytösuhteiden vuoksi. Toisaalta kiveyksen sijainti sekä hevosenkenkäsolkki orgaanisine jäännöksineen viittaisi hautaukseen (vrt. myös A. Hackmanin ja J. Ailion kaiv. v. 1909 ja 1912 Osmanmäellä).

Löydöt (KM 22926:103-197 a)

Pronssinen hevosenkenkäsolkki, särmänuppinen sekä sen yhteydessä säilyneitä tuohenjäännöksiä (:103)

Viivakoristeisen saviastian reunapaloja 2 kpl samasta astiasta (:104-105)

Pieni kuonanpala (:106)

Hiiltyneitä puunjäännöksiä (:107 a)

Kappale sementtisekoitetta, resentti (:107)

Hautoihin ulkopuoliset alueet

Hautojen kuulumatonta esihistoriallista löytöateriaalia oli vähän. Kaivausalueen A eteläosasta löytyi vähäinen todennäköisesti rautakautinen saviastianpala ruudun 100/212 peltomullan ja hiekan rajalta. Kaivausalueella oli hiekkamaassa useita lähinnä lounais-koillisuuntaisia saven ja hiekan sekaisia, keskimäärin n. 50 cm levyisiä yhtenäisiä tai katkelmallisia linjoja. Nämä olivat löydöttömiä ja tulkittiin ojien pohjiksi (kartta s. 31, k. 25, diaposit. 9735). Näistä pohjoisin ruuduissa 98/100/216 muistutti hautakuviota, mutta oli löydötön ja maaperältään melko tiivistä savimaata erottuen siten edellä mainittujen hautojen tai mahdollisten hautojen likamaasta (k. 24). Hiekkakuopan leikkauksen likamaakuopista löydettiin mm. resenttejä naulojen katkelmia.

Kaivausalueella B ja sen pohjoispuolella, erityisesti ruudun 90 /264 savimaassa oli muutamia saviastianpaloja (osa kivikautisia?) sekä kivikautisia löytöjä, kvartsi-iskoksia, pienoistaltoa sekä kivilajiydin. J. Ailion kaivauksissa v. 1912 löytyi Osmanmäen ja Käräjämäen rautakautisten hautojen täytemaasta piinuolenkärki sekä taltoa, jotka mahdollisesti tarkoituksellisesti oli asetettu hautoihin. Nyt löytyneen kivikautisen materiaalin yhteydessä ei havaittu haudan merkkejä. Paremminkin se osoittaa paikalla, todennäköisesti nimen omaan hiekkakuopan tuhoamalla harjulla sijainneen kivikautisen asuinpaikan. Kaikki luoteiset kuopat olivat löydöttömiä.

Löydöt (KM 22926:108-133)

Saviastianpaloja ja niiden katkelmia 6 kpl

Resenttejä nauvoja ym. metalliesineitä

Rautakuonan kappaleita, 31 g

Liitupiipun katkelmia 5 kpl

Pienoistaltoa, sädekiviliusketta

Kivilajiydin

Kivilaji-iskoksia 3 kpl, 12 g

Kvartsi-iskoksia 17 kpl, 33 g

Puun t. kaarnan jäännettä

Palanut luunpala, 1 g

YHTEENVETO

Euran Osmanmäen koekaivaus v. 1985 sijoittui välittömästi aiemmin useaan otteeseen tutkitun ja suureksi osaksi tuhotun myöhäisrautakautisen kalmistoalueen itä- ja pohjoispuolelle. Tutkimuksella pyrittiin selvittämään kalmistoalueen mahdollinen ulottuminen vireillä olevalle rakennuskaavan muutosalueelle, sekä kalmistoon mahdollisesti liittyvän asuinpaikan sijaintia. Pohjaan saakka tutkittu kokonaiskaivausalue oli n. 264 m².

Kalmiston todettiin ulottuvan tutkimusalueena olevan peltoalueen reunan hiekka- ja osittain savimaahan (kaivausalueet A ja B), missä tutkittiin viisi varmaa ruumishautaa, joissa oli säilynyt esineistöä sekä hautakuviot (haudat I, IV, VI, VIII ja IX). Ainoastaan haudat VI, VIII sekä IX vaikuttivat koskemattomilta. Muissa oli lounaispuoli tai pintakerros tuhoutunut. Epämääräisiä, todennäköisiä hautoja tutkittiin lisäksi kolme (II-III, VII).

Löytöaineisto oli yleensä varsin vaatimatonta. Haudoista neljässä oli säilynyt kokonaisen saviastian tai lähes kokonaisen astian jäännökset. Niin ikään neljässä haudassa oli vaatteiden spiraalikoristeita; erityisesti haudassa VIII yksittäisinä löytöinä sekä haudassa IV esiliinan reunaa myös suurempina löytökokonaisuuksina. Haudassa IV oli lisäksi sirpin jäännökset, kaksi spiraalisormusta sekä paikalleen hajonnut, lähes kokonainen saviastia. Huomattavimpia löytöjä olivat lisäksi viikinkiajan pyöreä puhkonainen pronssi-riipus haudassa III sekä haudan VIII kulkusriipus ja lasihelmen katkelma. Soljet ja aseet puuttuivat. Vainajista ei ollut yleensä mitään jälkiä havaittavissa. Haudan IV naisvainaja oli kuitenkin löytösuhteiden perusteella asetettu pää kohti koillista. Haudassa VI, jossa oli säilynyt hiiltyneen arkkukonstruktion jäännöksiä, lienee pääpuoli löytyneen hammaskiilteen perusteella sijainnut lounaassa. Hauta I vaikutti kaksoishaudalta.

Edellisten lisäksi todettiin löydötön, sijaintinsa vuoksi mahdollinen hautakuvio (V), sekä pyöreähkö, mahdollinen hautakiveys (X), josta löydettiin mm. pari saviastianpalaa sekä pronssinen hevosenkenkäsolki.

Hautoihin kuulumaton löytömateriaali oli vähäistä, pääosin resenttiä materiaalia sekä kalmistoalueen pohjoispuolella myös kivikautiseen asuinpaikkaan viittaavaa esineistöä, mm. pienoistalutta. Luoteiset koekuopat ja -ojat olivat kaikki löydöttömiä.

Kaivauksen päätyttyä alueet peitettiin ja reunoihin jätettiin kolme puupaalua sekä kiintopisteenä toiminut maakivi. Koekaivauksen perusteella katsottiin alue riittävästi tutkituksi. Se vapautettiin siten rakennuttajalle. Rakennustöissä mahdollisesti tulevat löydöt edellyttävät luonnollisesti töiden keskeyttämistä. Euran kunta suunnittelee paikalle uutta liike- ja kuntakeskusta.

LUETTELO KARTOISTA

- s. 22 Kopio peruskartasta 1134 08 EURA
- s. 23 Yleiskartta 1:500 (A2)
- s. 24 Vaaituskartta 1:200 (A3)
- s. 25 Alue A hautojen toteamistaso 1:50 (A3)
- s. 26 Hauta I (pohjataso) 1:10 (A3)
- s. 27 Hauta IV (löytötaso) 1:10 (A3)
- s. 28 Hauta IV (profiili C-D) 1:10 (A4)
- s. 29 Hauta VI (pohjataso-löytötaso) 1:10 (A3)
- s. 30 Alue A profiili A-B 1:50 (A4)
- s. 31 Alue A (eteläosa) taso II sekä pohjaluvut 1:50 (A3)
- s. 32 Alue B hautojen toteamistaso 1:50 (A4)
- s. 33 Hauta VIII (pohjataso) 1:10 (A3)
- s. 34 Hauta IX ja X ? (tasot I-II ja I-III) 1:50 (A3)
- s. 35 Hauta IX (pohjataso) 1:10 (A3)
- s. 36 Alue B (profiili E-F) 1:10 (A3)

LUETTELO NEGATIIVEISTA

- ~~62492~~ (k. 1) Pintamaan poistoa koneellisesti kaivauksen alkuvaiheessa, kaakosta
- 62492 Työkuva, kaivausalueen eteläosaa tutkitaan (al. A), kuv. n. kaakosta
- 62493 (k. 14) Hauta VI koillisesta, lounaispäässä kokonainen saviastia, arkun jäännöksiä
- 62494 Hautoja; VI etualalla, V (mahdoll.) siitä vasemmalle sekä IV, juuri paljastettuina, pohjoisluoteesta
- 62495 (k. 10) Hauta IV sekä oikealla mahdollinen hauta V paljastettu, koillisesta
- 62496 (k. 25) Kaivausalueen eteläosa A, jossa ojanpohjia, kuv. n. kaakosta
- 62497 (k. 24) Savinen likamaa-alue kaivausalueen eteläosassa A ympäröivässä hiekassa (hautamainen kuvio) ruudussa 100/214, koillisesta
- 62498 (k. 9) Työkuva, hautojen VI ja VII aluetta kaivetaan, itäkaakosta
- 62499 (k. 15) Hauta VI koillisesta syvemmälle kaivettuna, koillispäässä rikkoutunut saviastia
- 62500 (k. 12) Haudan IV lounaisosan löytökerrosta, oikealla hautakuvion reunassa sirpin jäännöksiä, siitä vasemmalle pronssispiraalien ja tekstiilin, tuohen ja arkun kannen ? jäännöksiä, kuv. ylhäältä n. koillisesta
- 62501 (k. 16) Hauta VI pohjois-koillisesta, koillispään rikkoutunut saviastia näkyvissä, kaakkoisen pitkän sivun ja lounaispään hiiltyneitä puunjäännöksiä (arkkonstruktiosta ?)
- 62502 (k. 8) Mahdollinen löydötön hauta V lähes pohjassa, n. koillisesta
- 62503 (k. 11) Haudan IV lounaispään profiilia, lounaispää ositt. tuhottu, lounaasta
- 62504 Haudan IV löytökerrosta, kuv. piirustuskehikon läpi, ylhäältä n. koillisesta
- 62505 (k. 7) Mahdollinen hauta III (ojamainen, kapea) n. koillisesta, keskellä tummassa maassa ainoa löytö, pyöreä pronssiriipus.
- 62506 (k. 17) Haudan VI koillispään arkunjäännöksen ? päätä, koillisesta

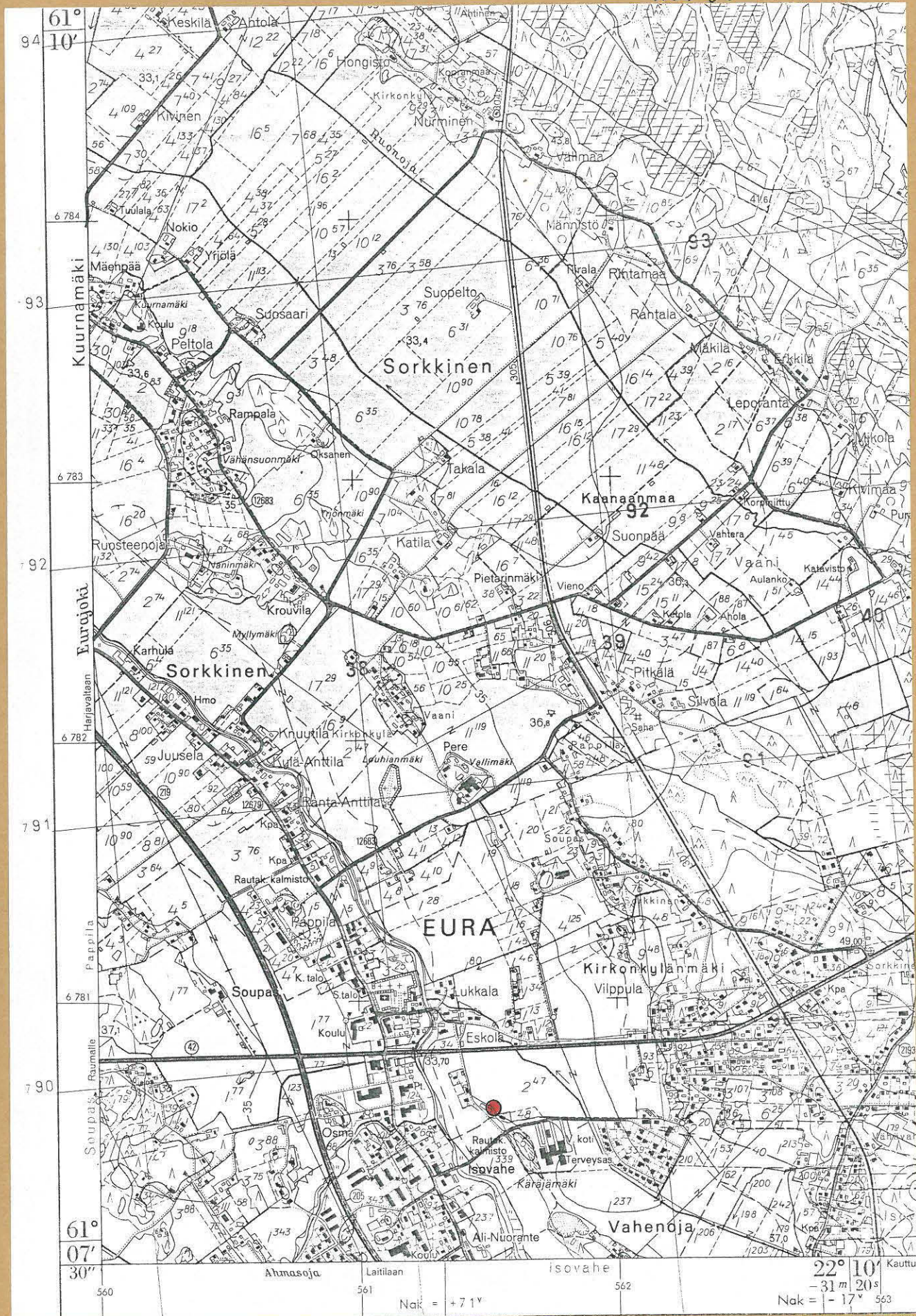
- 62507 (k. 13) Haudan IV koillispään saviastia paikalleen hajonnut, koillisesta
- 62508 Haudan VIII kohtaa, n. koillisesta
- 62509 Haudan I toteamistaso, n. koillisesta
- 62510 (k. 3) Haudat I ja II (vasemmalta oikealle) pohjoisesta, haudat osittain tuhottu jo aikaisemmin hiekanotossa
- 62511 (k. 4) Hauta I koillisesta, haudan lounaispää puuttuu
- 62512 Työkuva, hautaa VIII kaivetaan, pohjoiskoillisesta
- 62513 (k. 18) Haudan VIII ääriviivoja näkyvissä, koillisesta
- 62514 (k. 5) Työkuva, hautaa I tutkitaan, etualalla koillispään saviastia, pohjois-koillisesta
- 62515 (k. 6) Haudan I löytötasoa, saviastia etualalla, hiiltyneitä puunjäännöksiä, koillisesta
- 62516 Ruutu 110/218, jossa kaapelioja ?, n. kaakosta
- 62517 (k. 19) Hauta IX ja mahdollinen hauta X profiilissa kiveysten kohdalla, n. koillisesta
- 62518 Hautaa IX n. koillisesta, jatkuu osittain profiiliin
- 62519 (k. 22) Mahdollinen hautakiveys X profiilissa, n. koillisesta
- 62520 Mahdollinen hauta X profiilissa (kiveys), n. koillisesta
- 62521 (k. 20) Hauta IX, jossa muutama suurempi kivi, koillisesta
- 62522-524 (k. 2) Yleiskuva kaivausalueella (edessä eteläosaa), itäkaakosta, keskustasta vasemmalle viljankuivaamo, jonka kohdalla ja ympäristössä aiemmin tutkittujen hautojen aluetta, myös v. 1985 tutkitut haudat kuivurin läheisyydessä
- 62525 (k. 23) Mahdollinen hautakiveys etelä-kaakosta, pyöreä kuoppa, hevosenkenkäsolkki mitan takana
- 62526 Kuten edellinen, koillisesta
- 62527 (k. 21) Hauta lähes pohjassa, saviastian jäännökset kiven takana, koillisesta

LUETTELO DIAPOSITIIVEISTA

- 9734 Yleiskuva, pintamaan koneellista poistamista, kaakosta
- 9735 Kaivausalueen eteläosaa, oja, kaakosta
- 9736 Haudat I ja II pohjoisesta
- 9737 Työkuva, hautaa I tutkitaan, koillisesta
- 9738 Hauta I koillisesta, saviastia, puunjäännöksiä
- 9739 Mahdollinen hauta III, pronssiriipus, koillisesta
- 9740 Haudat IV ja V (mahdollinen), koillisesta
- 9741 Hauta IV, lounaisprofiili lounaasta
- 9742 Hauta IV, löytötasoa ylhäältä koillisesta, oikealla sirppi, siitä vasemmalle spiraaleja ym.
- 9743 Haudan IV löytökimppua, spiraaleja, tekstiilejä ym. jäännöksiä ylhäältä, vasemmalla koillinen
- 9744 Hauta IV, löytökimppuja sirpin vieressä, spiraaleja ja tekstiilinjäännöksiä ym. ylh. luoteesta
- 9745 Hauta IV, löytötaso piirustuskehikon läpi, ylhäältä koillisesta
- 9746 Hauta IV, saviastia 'in situ' koillisesta
- 9747 Mahdollinen löydötön hauta V koillisesta, melkein pohjassa
- 9748 Hauta VI kaakosta, koillisosa vielä paljastamatta, saviastia lounaisosassa, taustalla haudan VII kohtaa ja epä-määräistä kuviota
- 9749 Hauta VI, saviastia 'in situ' haudan lounaispäässä n. luoteesta
- 9750 Työkuva, hautaa VI kaivetaan, taustalla mahdollinen hauta VII, itäkaakosta
- 9751 Hauta VI pohjoiskoillisesta, saviastian jäännökset koillis-päässä, puunjäännöksiä
- 9752 Haudan VI koillispään hiiltynyttä puunjäännöstä koillisesta
- 9753 Haudan VII pronssispiraalikoristetta, n. itäkaakosta
- 9754 Hauta VIII luoteesta, hautakuvio savessa
- 9755 Hauta VIII n. pohjois-koillisesta, hautakuvio savessa
- 9756 Hauta IX vasemmalla kiveyksen kohdalla sekä mahdollinen hautakiveys X oikealla profiilissa, koillisesta

- 9757 Hauta IX, kuviota näkyvissä, haudassa isoja kiviä, koillisesta
- 9758 Hauta IX melkein pohjassa, kuopalle kaivettu, kiven takana saviastia, koillisesta
- 9759 Haudan IX saviastiaa (melk. kokonainen) 'in situ', n. luoteesta
- 9760 Haudan IX lounaispään löytöjä (veitsi vas.), n. luoteesta
- 9761 Mahdollinen hautakiveys X profiilissa
- 9762 Mahdollinen hautakiveys X n. kaakosta, pyöreä kivetty kuoppa, hevosenkenkäsolkki mitan takana

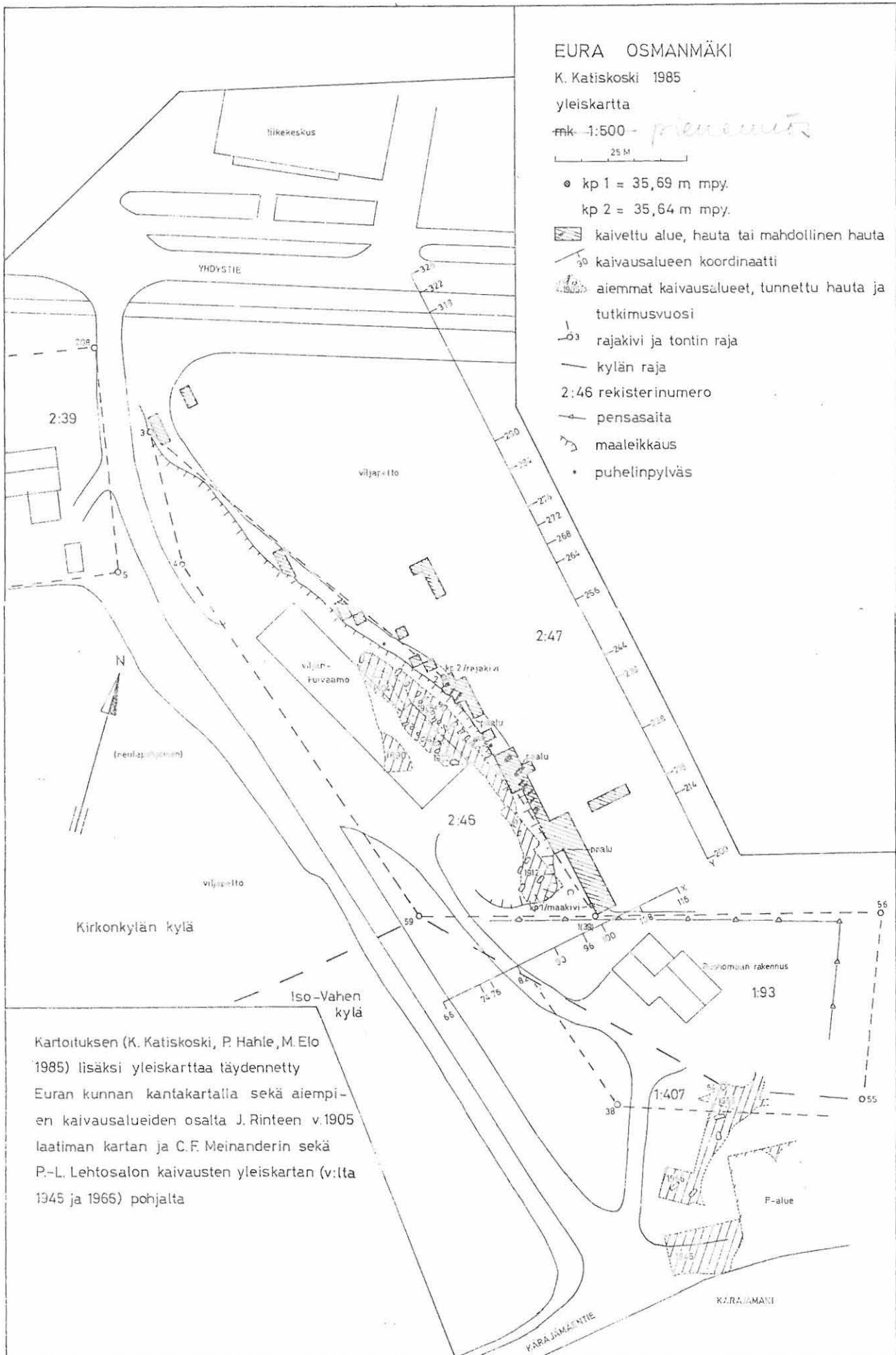
KOPIO REKUIKARTASTA
1:134 08 EURA, HKI 1978

● KAIVUUSALUEEN KOORDINAATIT

X = 6780 58
Y = 561 32
Z = 35

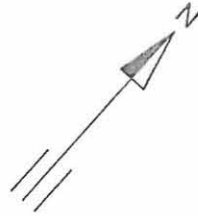
EURA OSMANMÄKI

K.Katiskoski 1985

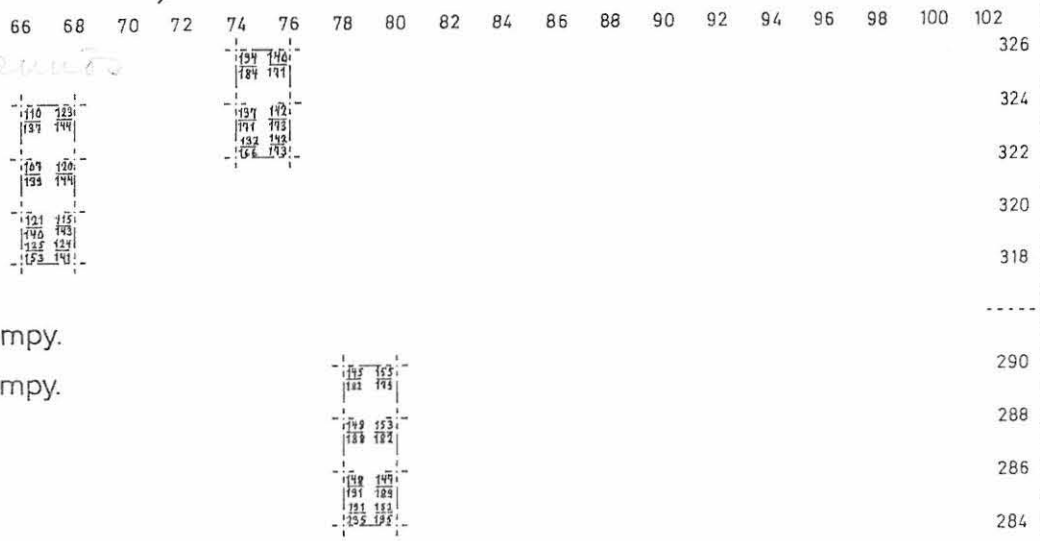
vaaituskartta

mk 1:200

muuttanut

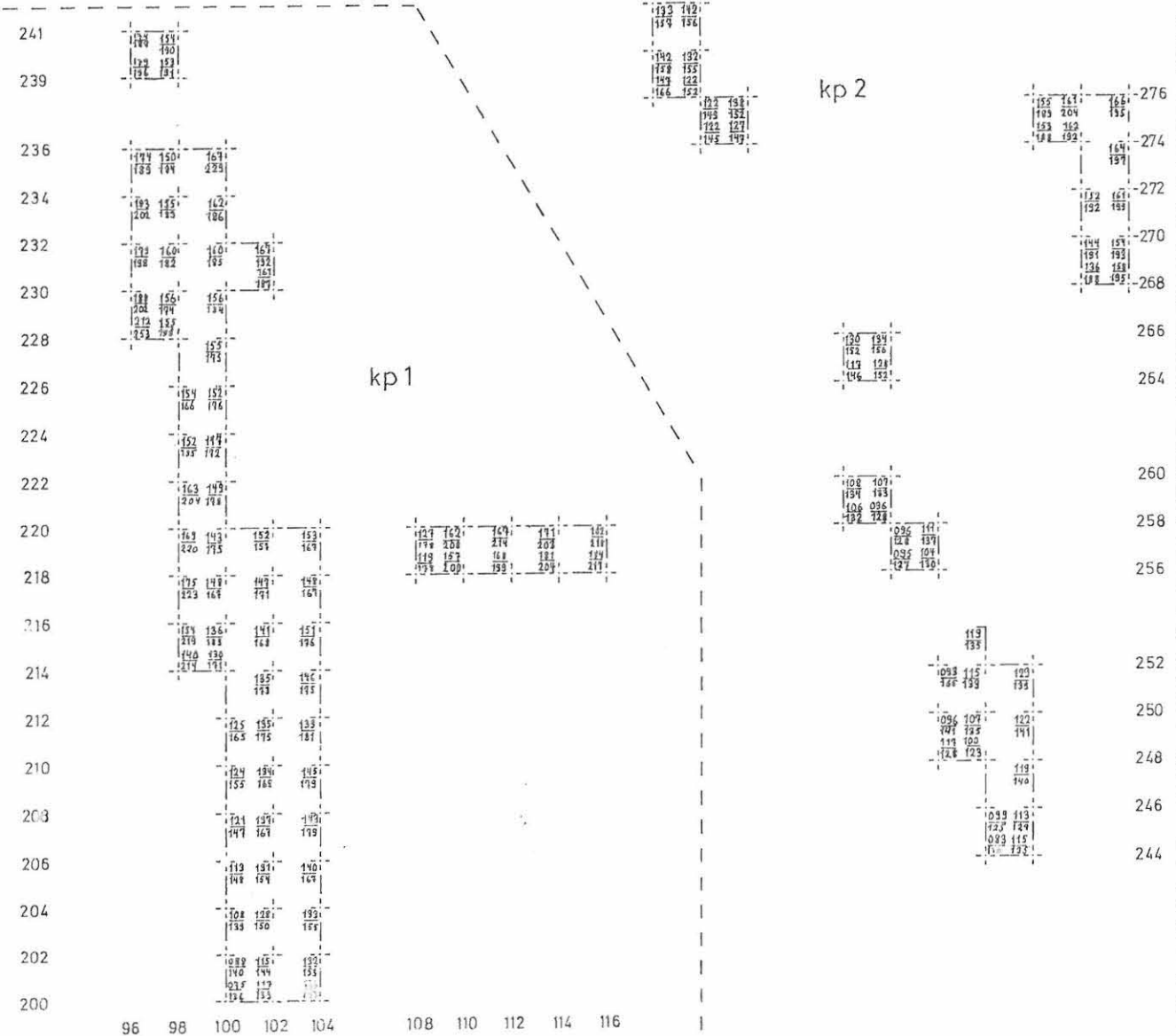

5m

kp1=088=35,69m mpy.

kp2=041=35,64m mpy.

kp1

kp2

EURA
OSMANMÄKI

K.Katiskoski 1985

hautojen toteamistaso

mk 1:50 - *piirustus*

 2m

kp1 = 088 = 35,69m mpy.

 hiekansellinen savi

 ruostehiekka

 tuore likamaa, multa

 kerrostunut puhdas hiekka

 hiiltynyt puu

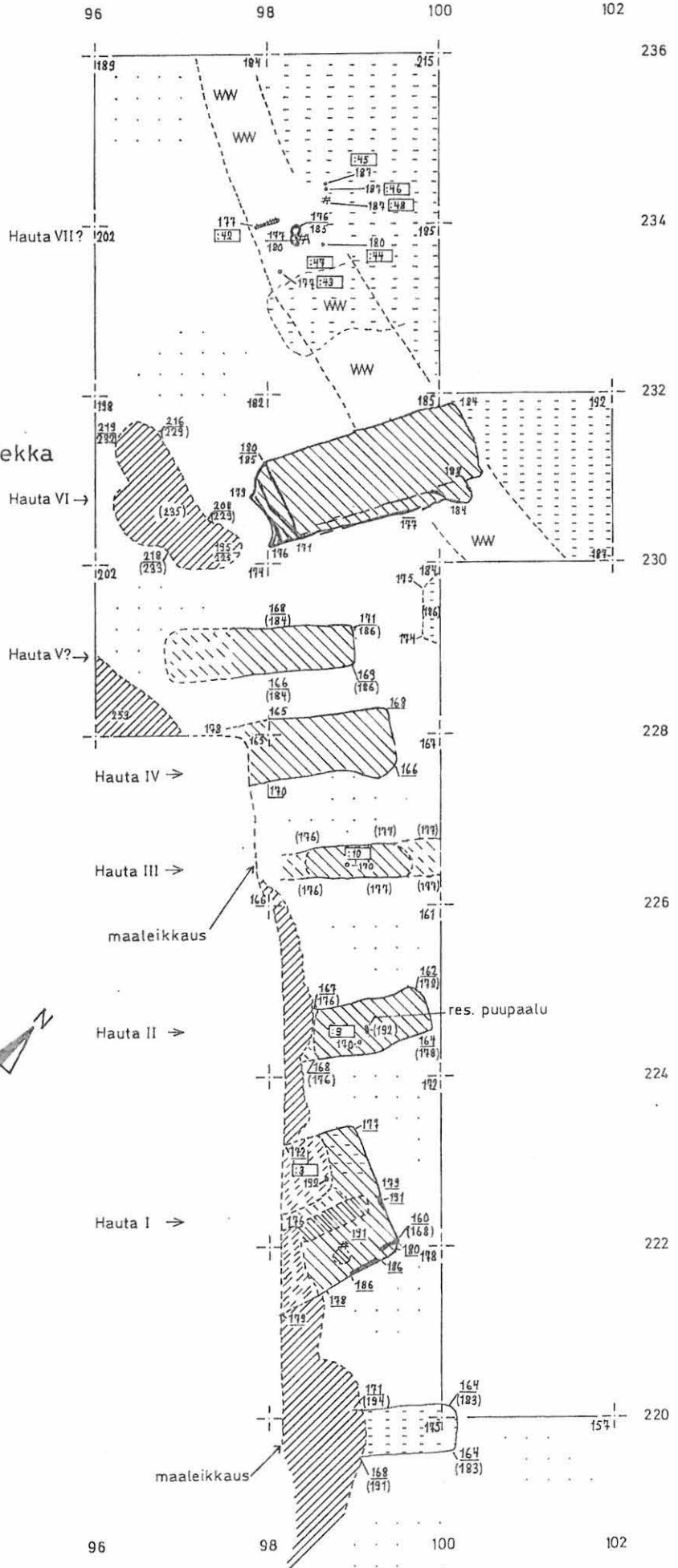
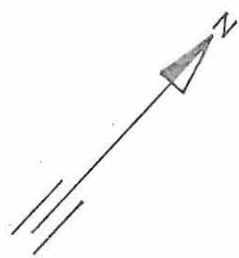
 likamaa (hauta)

 hiili

(192) pohjaluku

 KM 22926:10

piirtänyt P. Hahle

EURA
OSMANMÄKI

K. Katiskoski 1985

hauta I

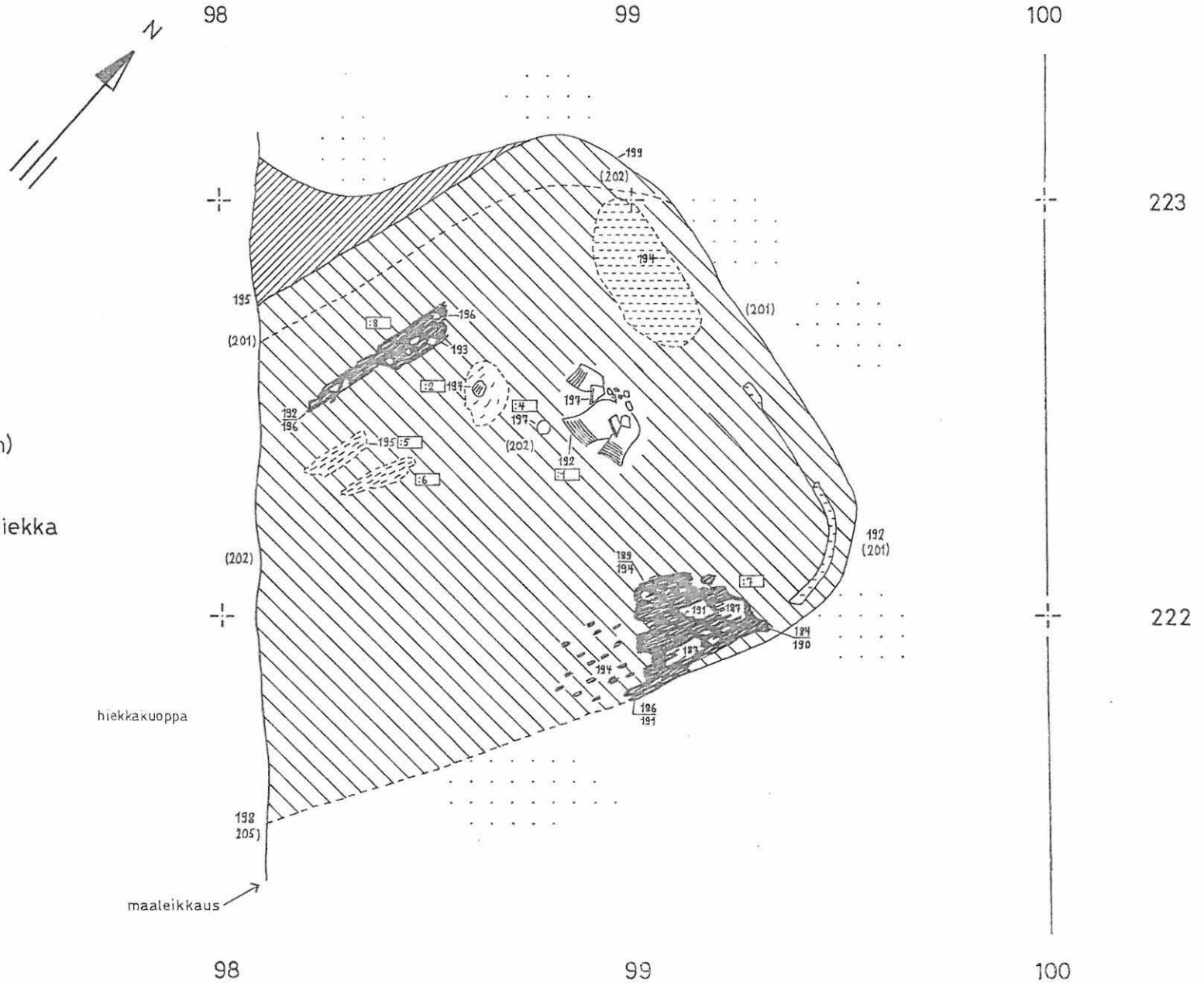
pohjataso

mk 1:10 *pienennä*

 1/2 m

kp 1 = 088 = 35,69 m mpy.

- savi
  - hiiltynyt puu
  - ruskea hiekka (likainen)
  - peltomulta
  - kerrostunut puhdas hiekka
  - (201) pohjaluku
  - KM 22926:7
- piirtänyt P. Hahle

EURA
OSMANMÄKI

K. Katiskoski 1985

hauta IV

taso

mk 1:10 *pienennäkö*

 1/2 m

kp 1 = 088 = 35,69 m mpy.

 likamaa

 savi

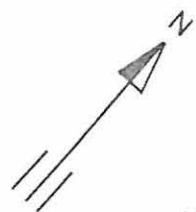
 kerrostunut puhdas hiekka

 tummaa massaa

 kivi

 KM 22926:21

piirtänyt P. Hahle

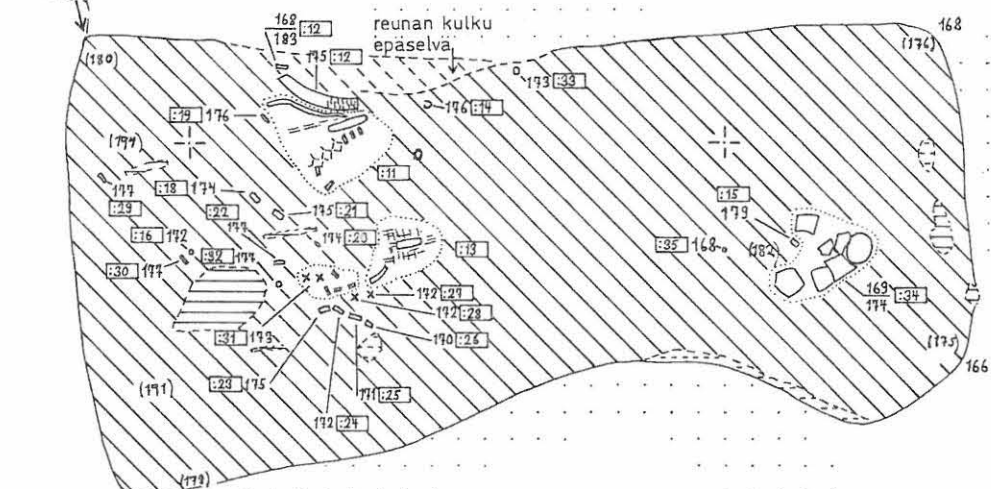
profiili : D

hiekkakuoppa

maaleikkaus

98

99

-228

-227

98

99

100

EURA

OSMANMÄKI

K. Katiskoski 1985

länteen antava profiili C-D

hauta IV

mk 1:10

 1/2 m

kp1 = 088 = 35,69m mpy.

 likamaa

 tumma maa

 savi

 kerrostunut puhdas hiekka

hiili

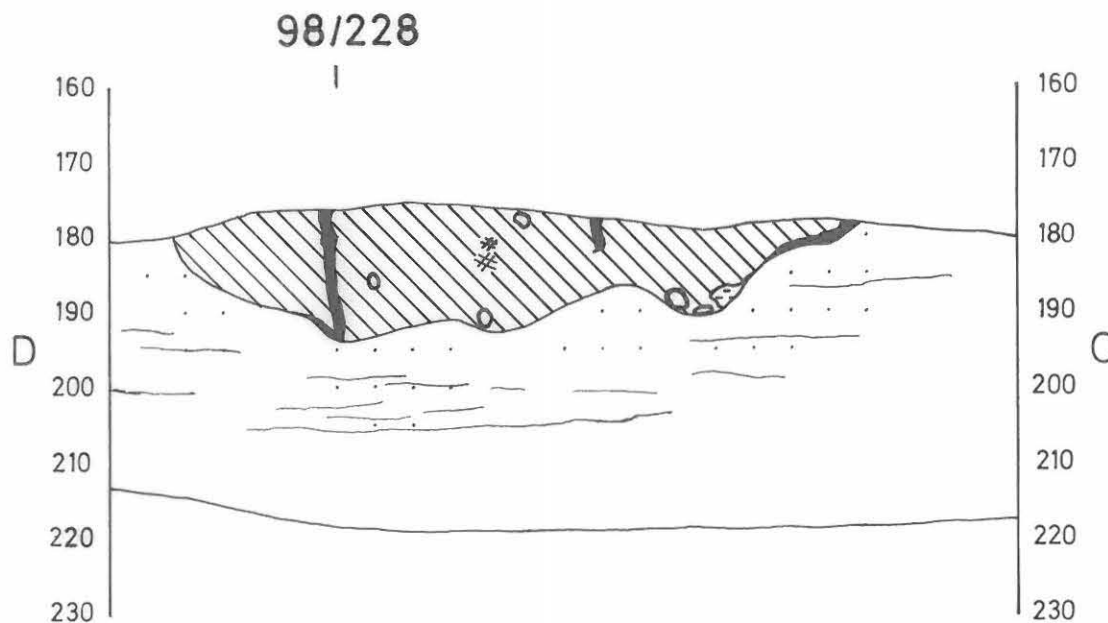
 kivi

piirtänyt P. Hahle

 profiili C-D ylhäältä
 mk 1:50

98/228

98/227

EURA OSMANMÄKI

K. Katiskoski 1985

hauta VI
pohjataso

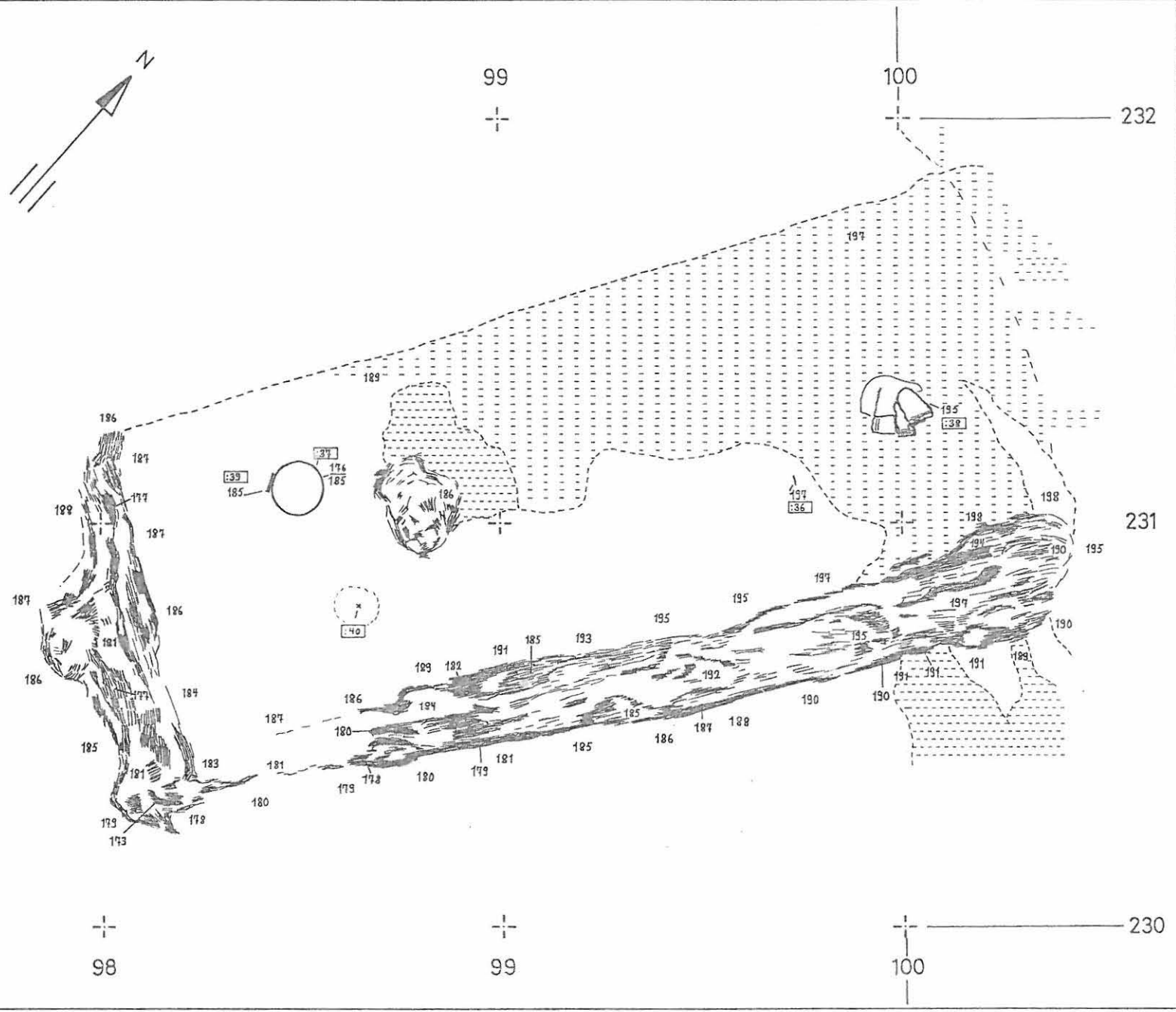
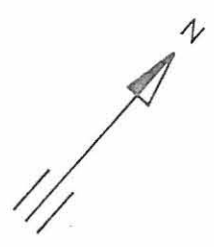
mk 1:10 *pienennäkö*

1/2 m

kp1 = 088 = 35,69m mpy.

- savi
- savensekainen hiekka
- ruskea hiekka
- hiiltynyt puu
- KM 22926:37

piirtänyt K. Katiskoski

EURA OSMANMÄKI

K. Katiskoski 1985

länteen antava profiili A-B

ruudut 100/226-234

mk 1:50

 2m

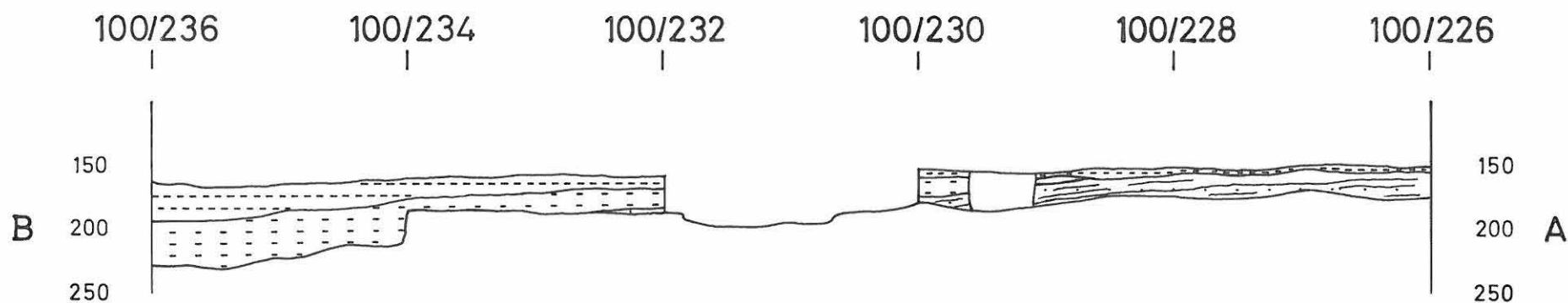
kp1 = 088 = 35,69m mpy.

 savi

 savensekainen hiekka

 kerrostunut puhdas hiekka

piirtänyt M. Elo

EURA

OSMANMÄKI

K. Katiskoski 1985

taso II + pohjaluvut

mk-1:50 *pienennös*

kp1 = 088 = 35,69m mpy.

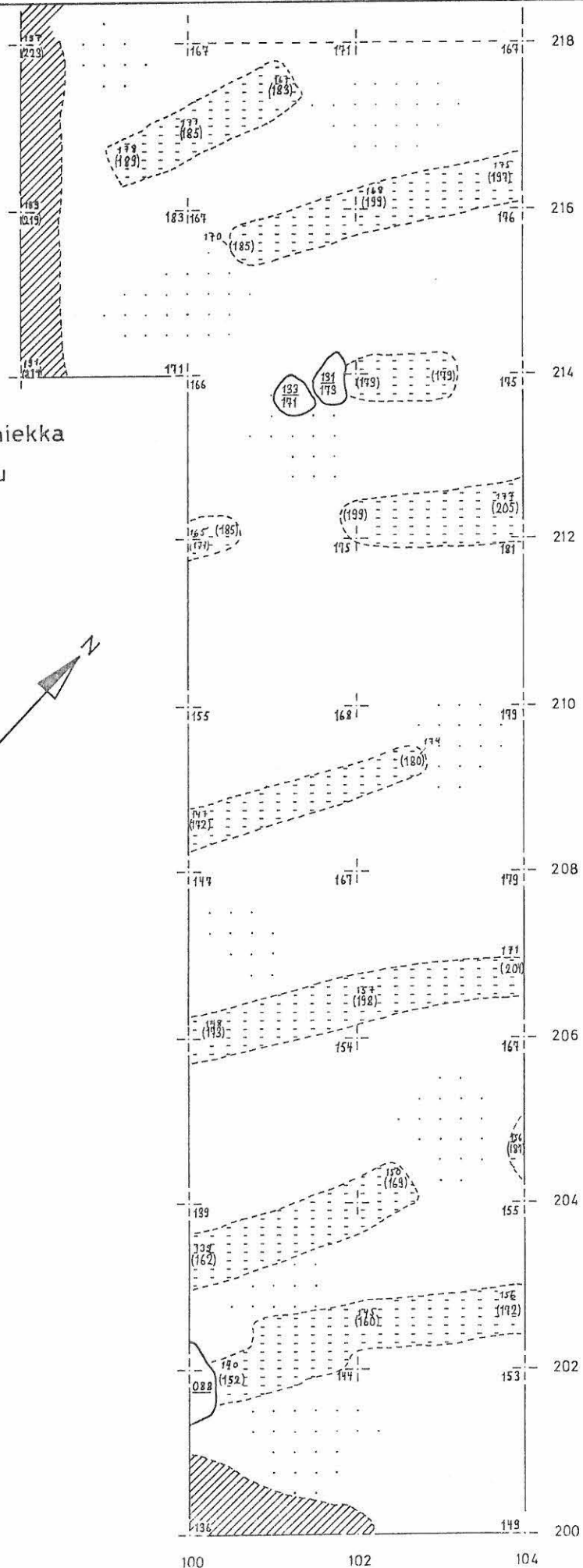
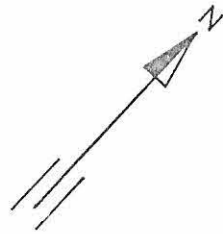
savensekainen hiekka

peltomulta

kerrostunut puhdas hiekka

kivi ja sen vaaitusluku

piirtänyt P. Hahle

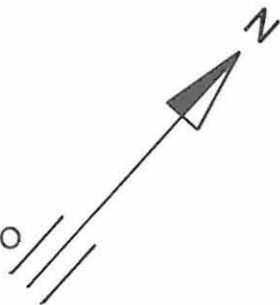

EURA OSMANMÄKI

K.Katiskoski 1985

hautojen toteamistaso

mk 1:50

kp2= 041 = 35,64m mpy.

savensekainen hiekka

savi

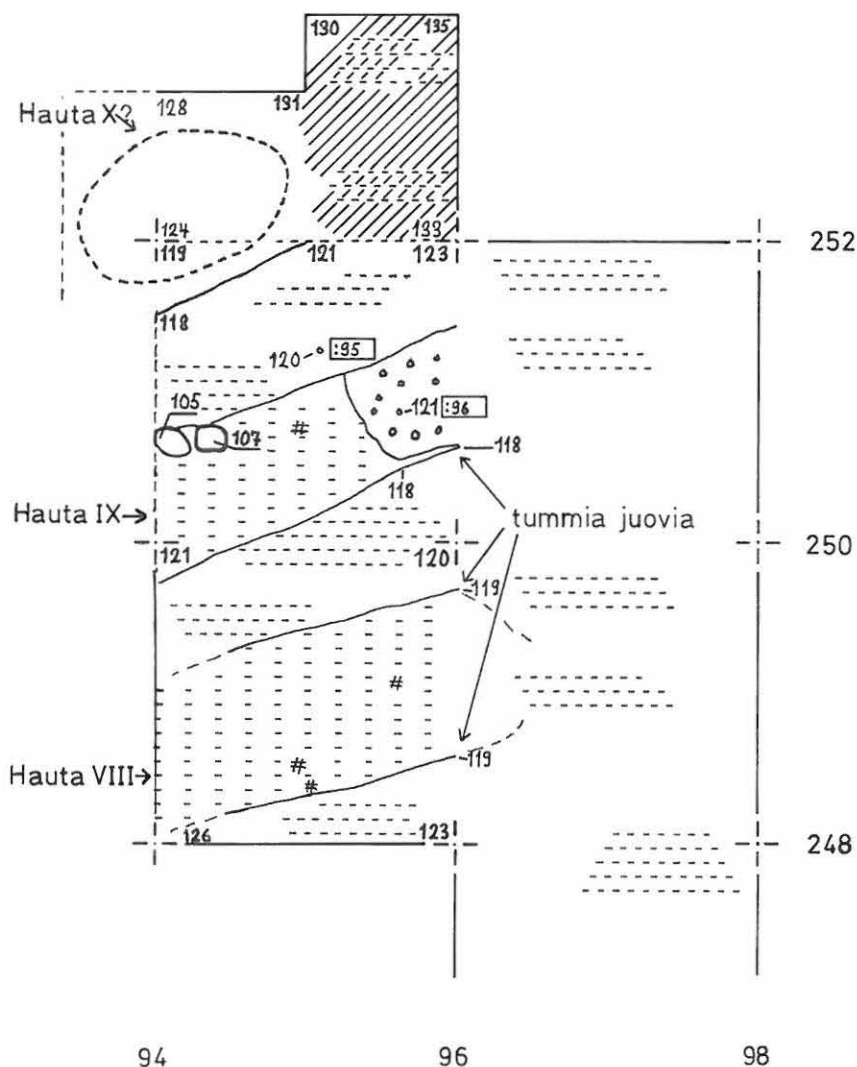
peltomulta

hiili

kivi ja sen vaaitusluku

KM 22926:95

piirtänyt P. Hahle

EURA
OSMANMÄKI

K.Katiskoski 1985

hauta VIII

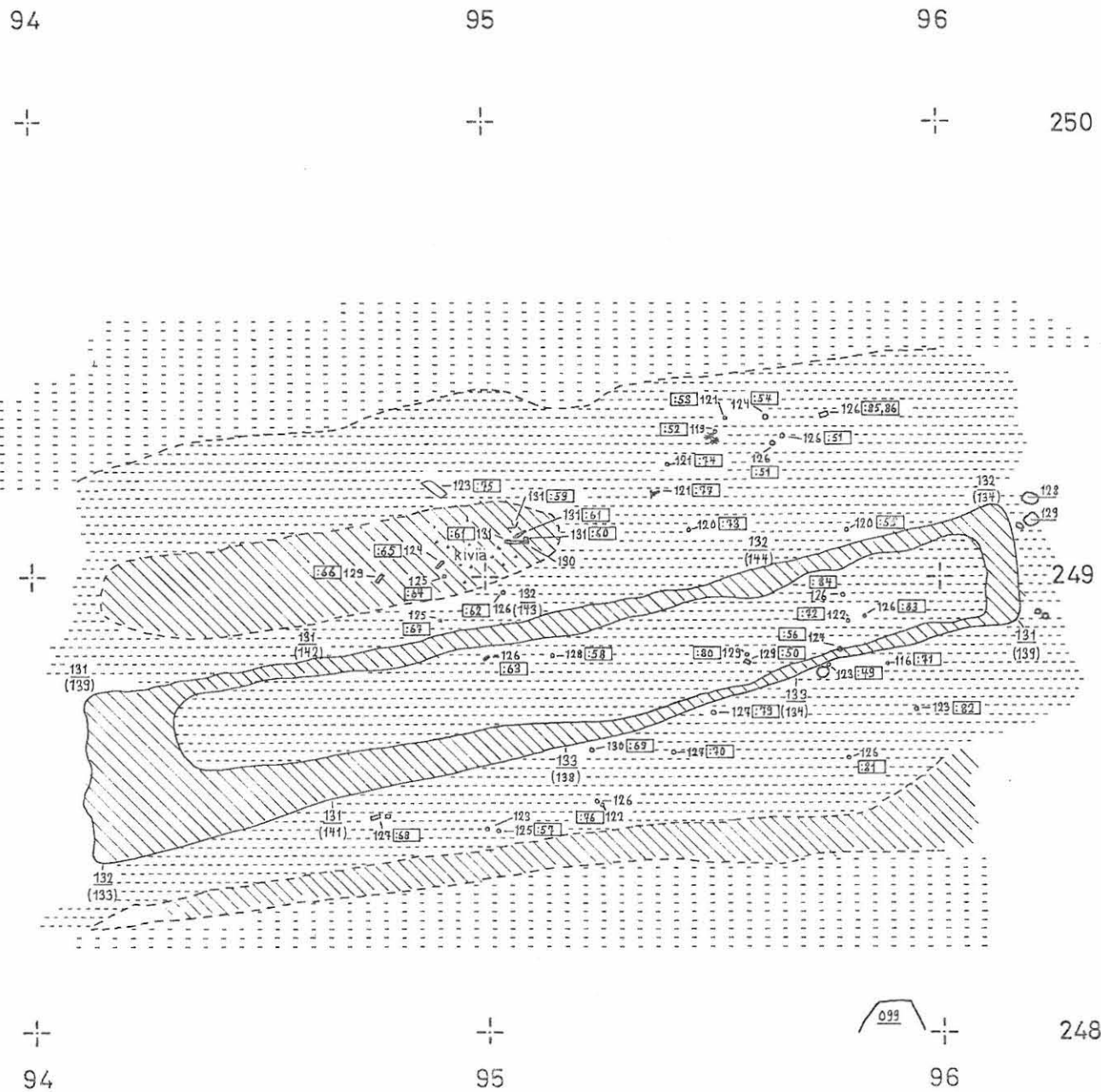
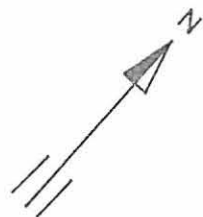
pohjataso

mk-1:10 *pienennös*

1/2 m

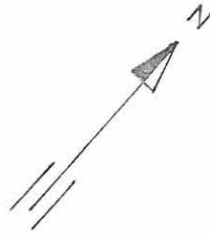
kp 2=041=35,64m mpy.

- savi
  - savensekainen hiekka
  - tummaksi värjäytynyt savi
  - kivi ja sen vaaitusluku
  - hiili
  - pohjaluku
  - KM 22926:63
- piirtänyt P.Hahle

EURA
OSMANMÄKI

K. Katiskoski 1985
hauta IX & X (alue B)
tasot I-III

mk 1:50 *pienennäkö*

kp 2=041=35,64m mpy.

savi ja hiekansekainen savi

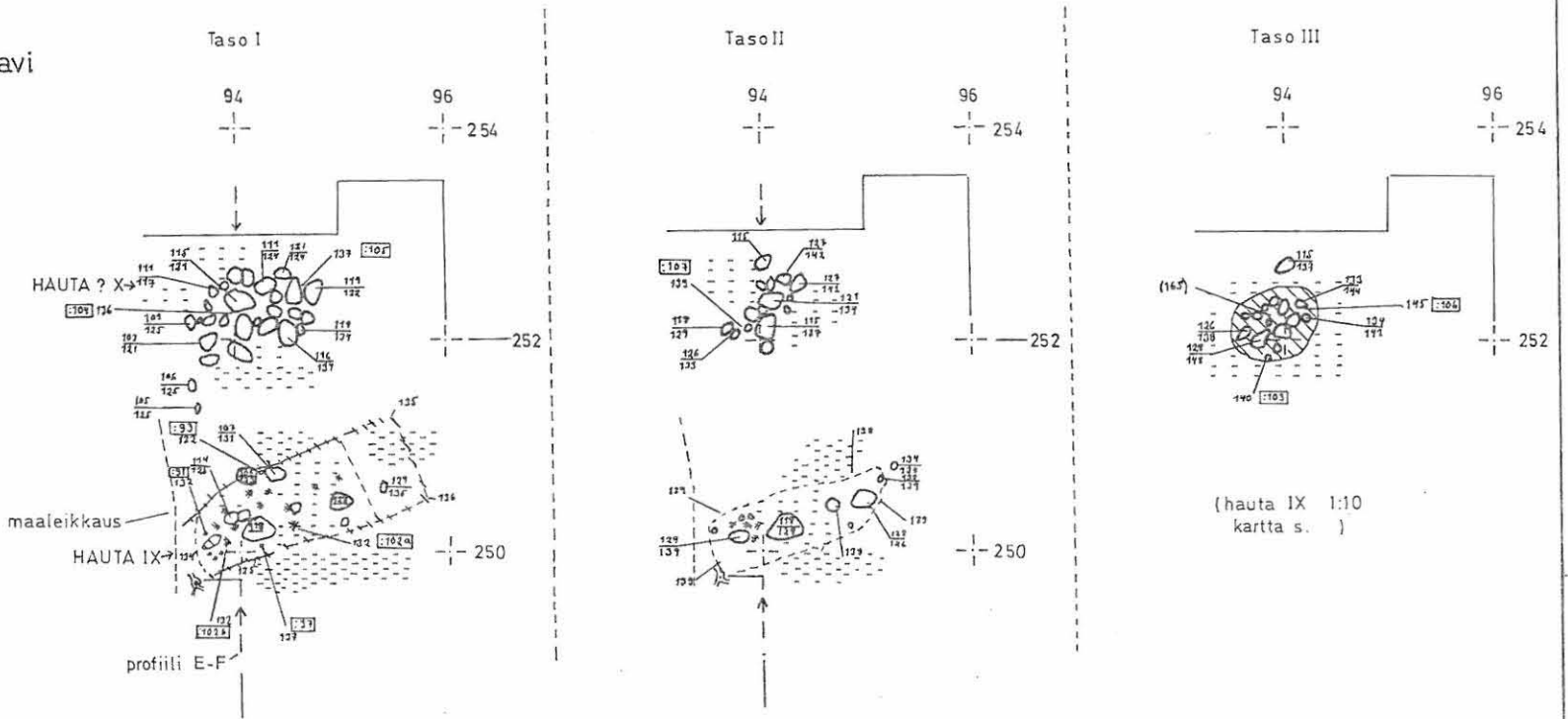
likamaa

kivi ja sen vaaitusluku

(165) pohjaluku

KM 22926:103

piirt. P. Hahle

EURA
OSMANMÄKI

K. Katiskoski 1985

hauta IX

pohjataso

mk 1:10- *menemä*

1/2 m

kp2=041=35,64m mpy.

 hiekansekainen savi

 savi

 kivi ja sen vaaitusluku

 kanto

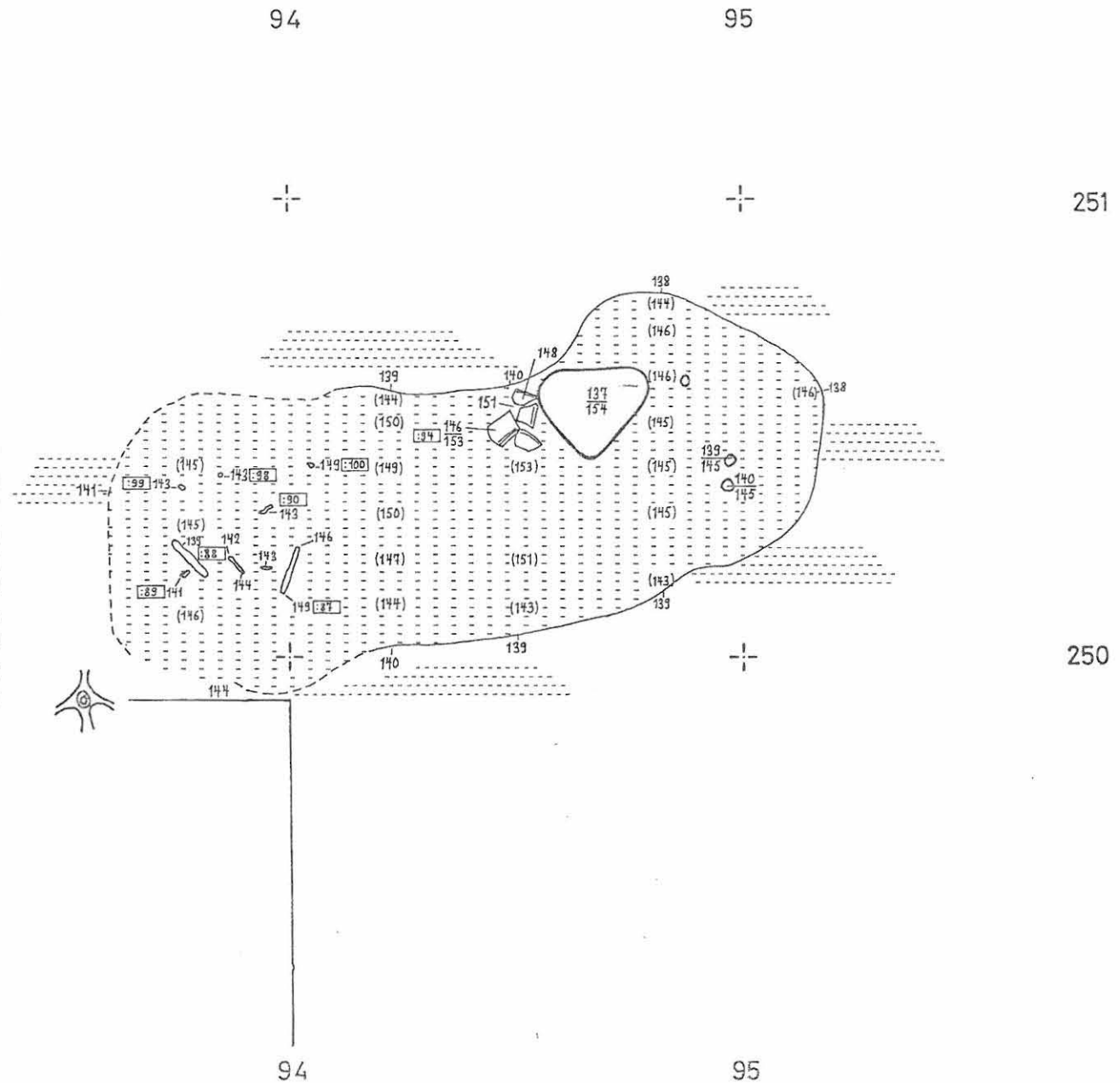
(145) pohjaluku

 KM 22926:99

piirtänyt P. Hahle

maaleikkaus

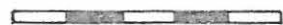
EURA

OSMANMÄKI

K. Katiskoski 1985

itään antava profiili E-F

haudat IX ja X?

mk-1:10 *piirretty*

kp2 = 041 = 35,64m mpy.

peltomulta

hiili

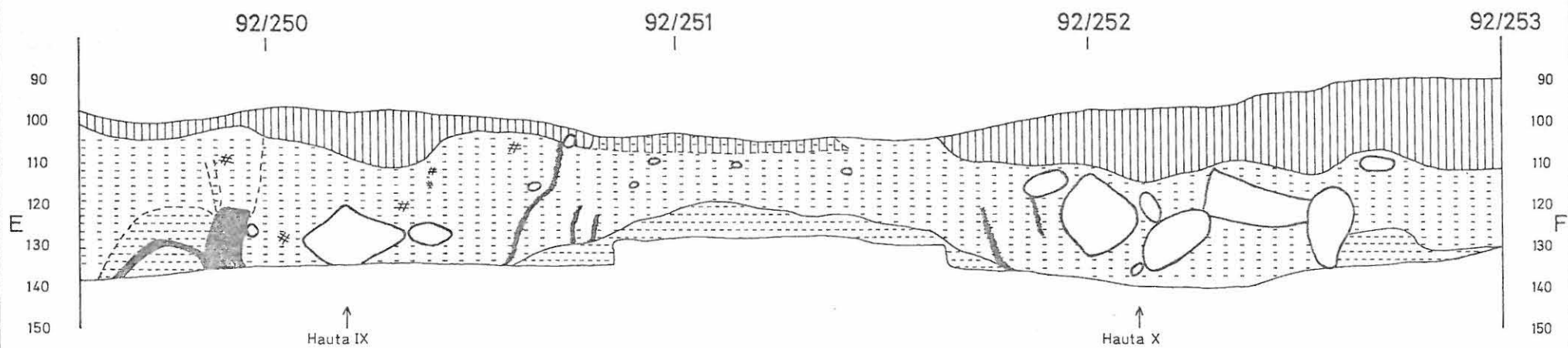
hiekkansekainen savi

○ kivi

savi

piirtänyt P. Hahle

tumma maa

EURA OSMANMÄKI

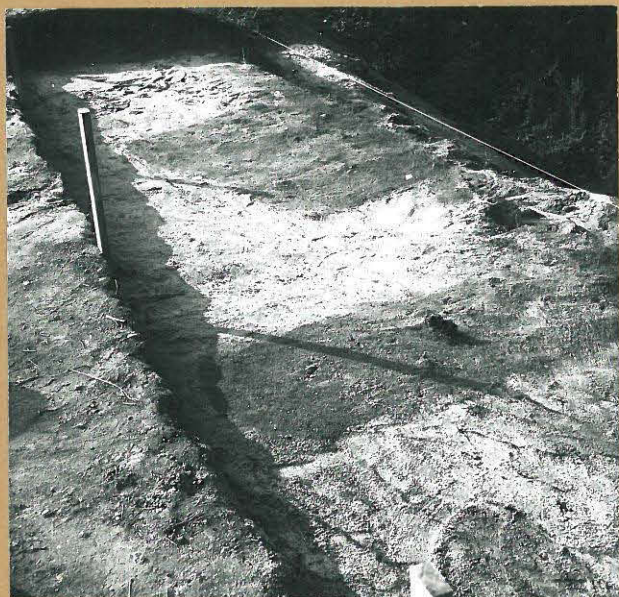

K.1 pintamaan poistoa korkealli-
sesti kaivauksen alkuvaiheessa,
kaakosta. ⁶²⁴⁹¹

K.2 yleiskuva kaivausalueelle (eteläosaa), itäkaakosta,
keskustasta vasemmalla viljankuivaus-, joulua kohdalla
ja ymp. alueen tutustuttujen lautojen aluetta,
myös v. 1985 tutkittu haudent katurin lähi-
syydenä ⁶²⁵²²⁻⁵²⁴

EURA OSMANMÄKI

K.3 Haudat I ja II (vas → oik.)⁶²⁵¹⁰
pohjoisesta, haudat ositt. tu-
hottu ja ainakin htkäkirjoissa.

K.4 Haudat I koillisesta, haudat⁶²⁵¹¹
leveä, lounaispäästä punittu
etelä n. puolel.

K.5 Työkuva haudat I⁶²⁵¹⁴
etualalla koillispuolel Javilasta,
pohjois-koillisesta.

K.6 Haudan I löytöalaa⁶²⁵¹⁵
as tih etualalla, hiiltyneitä
purnjäänöknä, koillisesta

EURA OSMANMÄKI

K.7 Mahdollinen haunta ⁶²⁵⁰⁵ III
(ojanmaahan, kapeen) n. koillisesta keskellä tunnusmaassa arvoa 1545, prussi-riipus.

K.8 Mahdollinen löydösten ⁶²⁵⁰² haunta V lähes pohjana, n. koillisesta.

K.9 Työkuva, haunta, on ⁶²⁴⁷⁸ VI ja VII? aluetta laivetaan, itäkaatosta

EURA OSMANMÄKI

K.10 Haudan TV sekä oikealla mahdollinen hauta ⁶²⁴⁹⁵ paljastettu, koillisestä.

K.11 Haudan TV lounaispään ⁶²⁵⁰³ profiilia, lounaispää ositt. tulostu, lounaasta

K.12 Haudan TV 16-ytkenosta ⁶²⁵⁰⁰ oikealle hautakuuvion reunassa sirpäh, jäännöksiä, siitä vas. pronssi- ja rautakeraamia ja tekstiilijä- tustun ja arkeus- kannaen? jäännöksiä, yhtääl- tä n. koillisesta

K.13 Haudan TV koillispään ⁶²⁵⁰⁷ samastia paikalleen ha- jonneut, koillisesta

EURA OSMANMÄKI

K.14 ⁶²⁴⁹³ Hauta VI koillisesta, lounaspäässä kokonaisen saviautia, arkun? päältä

K.15 ⁶²⁴⁹⁹ Hauta VI koillisesta, syvennälle kaivettuna! Koillis-päässä rakentunut saviautia.

K.16 ⁶²⁵⁰¹ Hauta VI pohjois-koillisesta, koillis-pään saviautia näkyvä, kaakkois-pään pitkänselkän ja lounas-pään hiiltyneitä puun, sännikköä (arkunkonstr.?).

K.17 ⁶²⁵⁰⁶ Hautaan VI koillis-pään arkun, päältä, koillisesta.

EURA OSMANMÄKI

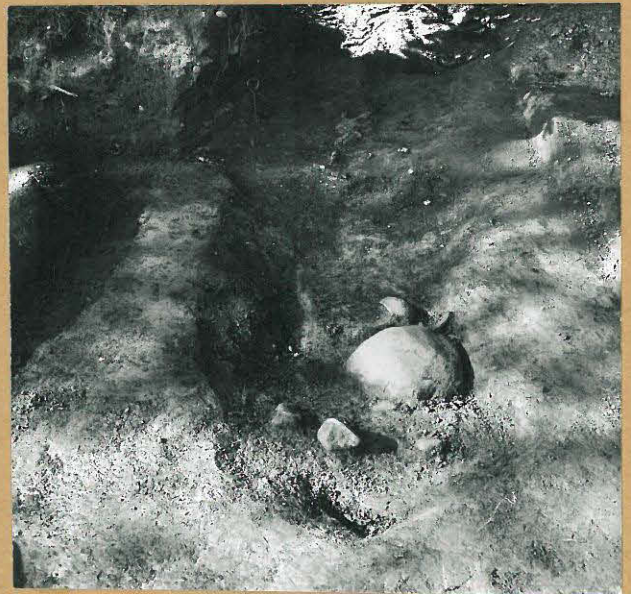
K.18 Hautaan VIII aamvivaajan n. kyvissä, koill'isestä ⁶²⁵¹³

K.19 Hautaa IX ja mahdoll. h. X profiilissa kiveyksen kohdalla, n. koill'isestä. ⁶²⁵¹⁷

K.20 Hauta IX jossa näytettiin suurempi kivi, koill'isestä ⁶²⁵²¹

K.21 Hauta IX (ohes poljansa, samastian nännökset (n. 4/5 osaa pölyllä) kivon takana, koill'isestä ⁶²⁵²⁷

EURA OSMANMÄKI

K.22 mahdollinen hauta⁶²⁵¹⁹ kivestä
X profiilissa, n. koillises-
tä.

K.23 mahdollinen hauta⁶²⁵²⁵ kiv.
etelä⁶²⁵²⁵ kaakosta, pyöreät kuooppa,
hevosenkenkätöllei naita⁶²⁵²⁵
takana

K.24 Savinen liikkama⁶²⁴⁹⁷-alue
ympäristössä hiekkassa
(hauta?) iunduna 100/214
koillisesta.

K.25 Kaivausalueen eteläosa⁶²⁴⁹⁶,
jossa ojanpölyä, kaakosta.